

I. Argumente pentru o nouă abordare a Bibliei

1. Către o imagine unitară a creației biblice evreiești

În calitate de detectiv literar, în ultimii cincisprezece ani am urmărit să înțeleg omul comunitar și excelența umană evreiască în efortul dramatic și sublim de concepere, promovare și interacțiune cu Dumnezeuul lor.

Pentru a-mi realiza obiectivul, gândul meu investigator a trecut prin și peste diversele etape și facțiuni ale credinței iudaice – așa cum au apărut și s-au manifestat până în secolul II e.n. –, și, mai târziu, ale religiilor iudaică și iudeo-creștină.

Vectorul determinant al acestei dinamici spirituale l-am considerat a fi *etnicitatea evreiască a agenților ei și contextul socio-istoric și cultural al creației și acțiunii lor*.

Un proces continuu, uneori imperceptibil, cu multe vârfuri de cristalizare memorabile.

Pentru mine, *Biblia* este un tot unitar, *Vechiul și Noul Testament* formând împreună *Biblia evreiască* – Ioan Botezătorul, Iisus esenianul, frații lor evangheliști ori apostolul Pavel sunt evrei asemenea lui Isaia, Ieremia, Iezechiel, Al Doilea Isaia sau Ezdra.

Profesiunea mea de credință este următoarea: *Un cercetător de bună-credință, neevreu și laic, practicând o lectură rațională și umană, poate trece mai ușor peste frontiere religioase, politice, ideologice sau psihologice, pentru a reconstitui o imagine coerentă a creației spirituale originare și originale a poporului evreu.*

2. Un detectiv literar cu experiență în cercetarea domeniului biblic

Am rămas dator cititorilor rapoartelor de cercetare pe care le-am elaborat și publicat între anii 2006-2021, privitoare la studiile de caz *Poetul și profetul Al Doilea Isaia, Iisus și Proiectul Asaltul Cerului, Nașterea Creștinismului și Iisus esenianul și mama Lui, Maria* (1), cu o imagine de ansamblu a investigațiilor asupra *Bibliei* realizată cu metodele specifice *detectivului literar*.

Ea se va decanta prin filtrul soluțiilor descoperite pentru complexul de probleme denumit operațional *Cum am înțeles Biblia și pe Dumnezeu ei*.

Voi avea ca text referențial *Biblia ortodoxă în limba română* (2), în jurul căreia se constituie limitele și libertățile mele de abordare, iar *Enciclopedia iudaismului* (3) îmi va fi ghid permanent.

De ce din nou și din nou despre Biblie și autorii ei?

Biblia îmi apare acum asemenea unei piramide în interiorul căreia am avut privilegiul să intru prin ușa tainică a *Cărții lui Iov*, cu legenda și poemul ei, așa cum am simțit-o de prima dată citind traducerea elenistului Petru Creția. (4)

Vezi *Experimentul Iov!* (5)

Apoi am pătruns în intimitatea ei, descifrându-i istoria și sursele sumeriene, akkadiene, babiloniene și evreiești, ajungând până la tainița unde stătea ascuns spiritul poetului și profetului Al Doilea Isaia.

Vezi *Minunata istorie a Cărții lui Iov!* (6)

De la una din profețiile acestui autor biblic, nefericit și nerecunoscut de posteritate, am ajuns la *Evanghelia după Matei*, pe malul Iordanului, la cinci kilometri de Qumran, locația sectei eseniene, unde Ioan Botezătorul o repeta în întâmpinarea lui Iisus – Fiul lui Dumnezeu: **3,3. El este acela despre care a zis proorocul Isaia: Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui.**

Vezi *Iisus și Proiectul Asaltul Cerului!* (7)

Iar iluminarea din mintea și inima lui Saul, viitorul apostol Pavel, m-a adus la capătul acestui tunel miraculos din piramida virtuală a *Bibliei*, unde se deschideau porțile creștine ale Împărăției lui Dumnezeu.

Vezi *Iisus, Pavel și Al Doilea Isaia. Nașterea Creștinismului!*
(8)

3. Listă – inventar a rezultatelor din cercetările anterioare

1. Descoperirea și analiza elementelor de creație originală evreiască inspirate din motive mitologice mesopotamiene, în *Cartea lui Iov* – autori: profetul și prozatorul Iezechiel pentru povestire, iar profetul și poetul Al Doilea Isaia pentru partea poetică –, și legenda *Potopul* – autor Iezechiel (6, pp. 121-134, 164-192).

2. Accentele de psihologie individuală și logica particulară a autorilor și actorilor biblici Al Doilea Isaia (9, pp. 45-49), Iisus esenianul (1, pp. 29-61) și Saul *alias* apostolul Pavel (8, pp. 69-72).

3. Evoluția motivelor de la un profet la altul.

Exemple: noțiunea de *mlădiță* trece din discursul profetic al lui Isaia 4,2, în cel al lui Al Doilea Isaia, unde devine *Răscumpărătorul păcatelor poporului Său* (9, pp. 70-78); *rămășiță*, termen introdus de același profet, Isaia 1,9, va fi utilizat de majoritatea profeților; paradigma poporului păcătos, în forma alegoriei matrimoniale, o găsim la profeții Osea – Ieremia – Iezechiel; numele simbolice pentru copiii lor la Osea și Isaia.

4. Profetul ca actor stradal: Isaia se deplasează gol în public, 20, 2-3, Ieremia cu jugul pe gât 27,2; 28,10, iar profeții Ieremia și Iezechiel introduc limbajul teatral (7, pp. 46-49).

5. Fiecare profet are Dumnezeuul lui: am constatat, investigând *Proiectul Asaltul Cerului* al lui Iisus esenianul, diferențe sensibile între imaginea lui Dumnezeu la profetul David, Al Doilea Isaia și Iezechiel (7, pp. 69-73).

6. Sugestii textuale de la profeții Isaia, Ieremia, Iezechiel și Al Doilea Isaia pentru autorul/autorii *Pentateuhului* (9, pp. 94-101).

7. Cum a citit Iisus Sf. Scriptură – *lectura de împlinire* (8, pp. 12-14).

8. *Dumnezeul de cuvinte* – un Dumnezeu al profeților (5, pp. 46-49).

9. Profetul și poetul Al Doilea Isaia sau cum se poate imagina un Dumnezeu (9, pp. 106-111).

10. Conexiuni biblice de la *Vechiul la Noul Testament*:

a. Cum l-a pregătit Ezdra în calitate de autor al *Pentateuhului* pe iudeul Saul, viitorul apostol Pavel, să-L recunoască pe Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu (8, pp. 77-83);

b. Limbajul teatral al profeților Ieremia și Iezechiel a fost pus în lucru de Iisus, discipolii Săi și membri ai comunităților eseniene, în mari înscenări publice (1, pp. 141-156);

c. Un Dumnezeu care se lasă așteptat: de la profeția lui Al Doilea Isaia despre venirea lui Dumnezeu la Învățătorul dreptății, întemeietorul sectei eseniene care se pregătește pentru întâmpinarea Lui – unde apare evident faptul că paradigma profeților nu dă rezultatul dorit: credincioșii au ajuns să-L cunoască pe Dumnezeu, așa cum a cerut imperios, dar El nu sosește (7, pp. 86-90);

d. Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Își așteaptă Tatăl pe Crucea Răstignirii (7, pp. 150-151);

e. Pavel și conexiunile biblice:

Pavel este nodul-nodurilor biblice, făcând saltul de la iudaism la creștinism, de la *Vechiul la Noul Testament* (8, pp. 83-105);

Ioan, Iisus și frații esenieni, nemulțumiți de așteptarea fără speranță a venirii lui Dumnezeu – după cum vestise Al Doilea Isaia și era înscris în Cărțile sectei –, decid să utilizeze pe scară largă limbajul teatral pentru a-L atrage pe Dumnezeu;

O lovitură de teatru cu efect întârziat;

Procuratorul roman Pilat, cel mai urât de evrei pentru pornirile lui violente și disprețuitoare, devine actorul care, fără să știe în ce piesă joacă, își schimbă rolul în scena Crucificării – concepută magistral de Iisus și regizorul de platou Iosif din Arimateea –, ajutându-L astfel să supraviețuiască supliciului;

Publicul evreu a rămas convins de moartea lui Iisus (7, pp. 147-148).

4. Ordinea canonică versus ordinea cronologică a cărților biblice

Acum vreau să vedem edificiul *Bibliei* pe de-a-ntregul, dar nu în ordinea canonului, ci așa cum le-am descoperit: în ordinea cronologică a compunerii lor.

Altfel spus: Să deslușim modul de gândire al autorilor biblici dintru matca timpului istoric al scrierii textelor.

Acest principiu operațional a fost rezultatul unei mari și dure învățăături de minte: *să disting cu discernământ între exigențele credinței iudaice, pe de o parte, și cele ale unei investigații raționale și umane, de cealaltă parte.*

Primul eșec ce m-a afectat s-a produs atunci când, căutând sursele evreiești ale poemului lui Iov, am decis că poetul Al Doilea Isaia, pe care l-am descoperit ca fiind autorul lui, a

folosit și expresii din Pentateuh, considerând firesc ca primele cinci cărți ale Bibliei să fi fost concepute și scrise mai înainte.

Acest pas, condus de naivitate, l-am făcut deși constatasem că unele părți ale *Cărților* atribuite lui Moise – episodul cu turnul Babel, potopul și altele – aveau certe surse mesopotamiene, posibil de cunoscut de către învățații evrei în timpul robiei babiloniene (597-538 î.e.n.). *Când, peste câțiva ani, am revenit cu o cercetare de psihologie individuală a personalității lui Al Doilea Isaia, observând faptul că modulul central din Pentateuh, format din Dumnezeu, Moise și Muntele Sinai, nu e marcat în cărțile marilor profeți Isaia, Ieremia, Iezechiel și Al Doilea Isaia, am conchis că personajul Iov este un alter ego al autorului și, în multe privințe, un Moise avant la lettre* (9, pp. 94-101).

Tot în legătură cu Al Doilea Isaia, acum în calitate de profet al ultimei perioade a exilului babilonian, s-a pus problema separării textului scris de el, pe de o parte, de *Cartea profetului Isaia*, de cealaltă parte – căreia îi fusese alipit de operatorii canonului (capitolele 40-55) –, și a așezării lui convenționale în conformitate cu timpul scrierii sale – după Iezechiel, primul profet al exilului.

*În urma acestor descoperiri, ordinea din mintea mea a conceperii și scrierii principalelor Cărți ale Vechiului Testament este următoarea: **Profeții mari și mici – Amos, Osea, Miheia/Mica, Isaia, Ieremia, Naum, Avacum, Iezechiel, Daniel, Al Doilea Isaia, Zaharia, Agheu/Hagai, Maleahi –**, **Cartea I Ezdra, Pentateuhul – Facerea, Ieșirea, Leviticul, Numerii, Deuteronomul –**, **Cartea lui Neemia sau II Ezdra.***

Vezi și afirmația emblematică a lui Iisus: „Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăția cerurilor se ia prin

Cuprins

I. Argumente pentru o nouă abordare a Bibliei	7
1. Către o imagine unitară a creației biblice evreiești.....	7
2. Un detectiv literar cu experiență în cercetarea domeniului biblic	8
3. Listă – inventar a rezultatelor din cercetările anterioare ...	10
4. Ordinea canonică versus ordinea cronologică a cărților biblice	12
5. Anacronismul ca metodologie asumată	14
a scrierii Bibliei.....	14
6. Ordinea temeiului și ordinea conceperii textelor biblice.....	16
7. Marea problemă și problema fundamentală ale lui Dumnezeu	18
II. Exerciții de lectură	21
Notă explicativă	21
A. <i>PROFEȚII</i>	22
1. Principiul Omul dinaintea omului	22

devine Omul dinaintea lui Dumnezeu	22
2. Ipoteze de lucru și opțiuni strategice ale investigației textelor profetice	25
3. Detectivul literar și discursul profetic.....	27
4. Rugă pentru Întâiul Profet, profeții mari și mici și scribul Ezdra.....	27
Exercițiul de lectură nr. I.....	28
Primul popas	42
Exercițiul de lectură nr. II	44
Al doilea popas	57
Exercițiul de lectură nr. III.....	60
Al treilea popas	64
Exercițiul de lectură nr. IV.....	66
Al patrulea popas	71
Exercițiul de lectură nr. V	73
Al cincelea popas.....	76
Exercițiul de lectură nr. VI.....	78
Al șaselea popas	79
Exercițiul de lectură nr. VII	83
Al șaptelea popas	87
Exercițiul de lectură nr. VIII.....	89
Al optulea popas	93
Exercițiul de lectură nr. IX.....	98
Al nouălea popas	104
Exercițiul de lectură nr. X.....	106
Al zecelea popas	113
Exercițiul de lectură nr. XI.....	116
Al unsprezecelea popas	120
Exercițiul de lectură nr. XII	123

Al doisprezecelea popas	127
Exercițiul de lectură nr. XIII	129
Al treisprezecelea popas	136
B. Ezra/Ezdra	139
Exercițiul de lectură nr. XIV	145
Al paisprezecelea popas.....	152
Exercițiul de lectură nr. XV	155
Al cincisprezecelea popas	167
Exercițiul nr. XVI	169
Al șaisprezecelea popas	173
Exercițiul nr. XVII	174
Al șaptesprezecelea popas	183
III. Ultimul popas.....	189
1. Sedimentul de credință care nu se lasă convertit	189
2. Concepte și obiective fundamentale pentru înțelegerea Bibliei și a Dumnezeuului ei.....	190
3. Paradigmele credinței iudaice și Marea Problemă a lui Dumnezeu	191
Trimiteri bibliografice.....	193